

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XI. Aprutina jurisdictionis. De probatione situationis loci in Diœcesi, an incumbat Episcopo agenti contra Prælatum inferiorem pro exercitio ordinariæ, vel delegatæ jurisdictionis, Et de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

rum Monasteriorum vel Ecclesiarum, quantumvis ampla & prægnantia, in proposito nullius remanent operationis, quia punctus non est in exemptione passiva, sed jurisdictione activa in territorio non suo, & in populum non suum.

Cumque, quando Sac. Conc. Trid. in concernentibus curam animarum & administrationem Sacramentorum, ac aliis concedit locorum Ordinarii jurisdictionem delegaram in locis exemptis, loquatur, ac exprimat *etiamsi sint Nullius*, atque ex deductis in dicta *Toletana*, & in aliis, receptum sit, hujusmodi delegationem non adaptari locis verè territorium separatum habentibus, Idcirco perneccesse dicendum est, intelligere voluisse de hujusmodi *Nullius* improprie quæ dantur fidei, ac intellectualiter, non obstante situatione in diœcesi, cum aliàs dicta verba fatua essent, nullamque haberent operationem, & istam credebam esse veritatem.

APRVTINA JURISDICTIONIS

P R O
E P I S C O P O
C U M

ABBATE MONASTERII
CORROPOLIS.

Causa pendet in Rota cum resolutionibus, ut infra.

De probatione situationis loci in Diœcesi, an incumbat Episcopo agenti contra Prælatum inferiorem pro exercitio ordinariæ vel delegatæ jurisdictionis. Et de probatione privilegii super territorio separato per testes ob illius casualem amissionem.

S Y M M A R I V M.

- 1 **F**acti series.
- 2 **F**acti deservitur circa situationem loci.
- 3 **S**ituatio loci in Diœcesi probanda est p. Episcopum actorem.
- 4 **C**ontrarium verius cum declaratione, quando id procedat.
- 5 **I**llæ probationes quæ de per se non sufficiunt, attenduntur tanquam adminicula circa situationem.
- 6 **A**n probetur privilegium amissum per testes, & quomodo isti deponere debeant.
- 7 **Q**uomodo debeant deponere testes ad concludendam quadragenariam de visu in immemorabili.

D I S C. XI.

Vsque ab anno 1585, & antea introducta fuit his in Rota coram Babalo super spirituali & quasi Episcopali jurisdictione prærensâ per Abbatem loci Corropolis Ordinis Cœlestinorum, & sub die prima Aprilis ejusdem anni prodit decisio discernens Episcopo manutentionem in exercitio jurisdictionis delegatæ; Reassumpta verò causa de an-

no 1662, coram Bevilacqua subrogato sub die 6. Martij idem resolutum fuit circa jus visitandi, ex eo fundamento, quod cum constaret de hujus loci situatione intrâ limites diœcesis, fundata remanet Episcopi intentio super spirituali jurisdictione, in qua ex sola juris assistentia conceditur manutentio, juxta firmata in pluribus præcedentibus decisionibus coram eodem in causa *Toletana*, de qua supra disc. 1. mandando in reliquis videri de bono jure; Super quo assumpta disputatione sub die 22. Martij 1666. dictum fuit, quod fieret planta partibus auditis, atque in hoc statu causa reperitur, Dictaque resolutio forsân processit ex consimili praxi servata in adeò agitata causa *S. Angeli Lombardorum coram Pirovano, & Pentingerio*, in qua confecta fuit planta, cui in resolutionibus satis delatum fuit pro territorio separato ad favorem Monasterii S. Guilielmi Congregationis Montis Virginis, ejusque Generalis ibi residentis, ut parer ex decisionibus de super editis, quarum aliquæ habentur impressæ *decis. 197. par. 8. recent. & decis. 80. par. 9.*

In hac igitur ultima disputatione in bono jure, in qua solùm scribebam pro Episcopo, s. videntes pro dicto Prælato inferiori prætendente quasi Episcopalem jurisdictionem in isto loco cum territorio separato, & cum qualitate *Nullius*, duo deducebant fundamenta, Unum non probatæ situationis in diœcesi, quam probandam esse per Episcopum actorem tanquam suæ intentionis fundamentum, quod Prælati inferiori reperitur in quasi possessione exercendi jurisdictionem spirituales, aliàs dictum fuit in *alca Aprutina, seu nullius jurisdictionis* 11. Martij 1624. coram Dmozetto seniore impress. post Tamburin. de jor. Abbat. tom. 3. dec. 71. & in *alca dec. 309. n. 7. & seqq.* potissimè quia in facto docebatur, locum controversum magis adiacere diœcesibus, *Asulan. & Ripan.* in quibus etiam consistabat, itaut non concurreret circumdatio undiq;

Et secundò, quod adesset privilegium Apostolicum super territorio separato; quod asserbant amissum fuisse cum aliis scripturis, ac Sacra Supplicatio, in excidio, seu devastatione data per milites occasione cujusdam belli, cujus casus accidentalis, in genere dabatur probationes sufficientes, Deducendo etiam aliquas probationes factas de dicto anno 1585, vel etiam antea super immemorabili per testes examinatos coram Episcopo Reatino fortè in vim remissorialium Rote.

His non obstantibus, reflectendo etiam ad solam veritatem, resolutio non placuit, quoniam advertitur in dicta *Toletana disc. 1.* (quæ omnium consimilium controversiarum videtur hodie norma & magistra) stante communi, & per Rotam, ac Sac. Congregationem Concilii recepta opinione, de qua etiam *M. v. scen. apud Buratt. decis. 578.* & alibi frequenter, super generali divisione *Dionysii* totius Orbis in diœceses, ista qualitas *Nullius*, & extra hanc generalem divisionem non præsumitur, Tunc autem in his terminis rectè procedit in hac materia vulgaris regula textus in *Lactor de probationibus cum concord.* ut actori incumbat onus probare id quod allegat pro fundamento intentionis, cum aliàs reo & possessori sufficiat vincere per non jus. Quando alter Episcopatus esset in causa, qui in possessione reperiretur, itaut, præsupposita loci existentia in una vel altera diœcesi, juxta dictam generalem divisionem, sola contentio esset super pertinentia inter duos Episcopos, quorum unus esset actor, alter reus; Secus autem ubi quæsi. o est cum inferiori habente juris assistentiam, vel contrariam

nam præsumptionem; Atq; talis est praxis Sac. Congregationis Concilii, ut patet ex tot casibus, de quibus supra & infra, quoniam non docto incontinenti per inferiorem Prælatum de privilegio, decernitur vicino, & adiacenti Episcopo comparanti manutentio in exercitio delegatæ jurisdictionis, donec per allegantem territorium separatum, illud probetur per privilegium, vel per immemorabilem canonizatam per tres conformes; Hæc autem praxis procedere non posset, si Episcopo ad eandem Congregationem recurrenti incumberet onus, formalis, & concludentis probationis super situatione, cū hæc probatio, ubi præsertim non concurrat circumdatio undiq; , sed adest confinatio cum aliis diocæsis, dicatur satis difficilis, nimiumque dispendiosa, undè esset retrahere omnes Episcopos ab hujusmodi opere assumendo, atq; destruere propositiones, quas in hac materia receptas habemus, Atque ita per indirectum inferiores Prælati hanc jurisdictionem sibi assumentes, obtinerent victoriam negotii principalis; Potissimè quia hujusmodi jurisdictionales controversiæ habent speciem notorii in regione, atq; absq; dubio notissimæ sunt aliis Episcopis adiacentibus, quorum non oppositio per tempus considerabile, clarum inducit argumentum situationis intrâ Diocæsim illius Episcopi, qui comparat, & litrem sustinet, ut clarè ad sensum, ac sæpè habetur in præcedentibus.

Clariùs verò in hac facti specie, ob eam circumstantiam, quod ageretur de satis diuturna lite, in qua Episcopus obtinuit ut supra usq; ab anno 1583. resolutionem in possessorio, renovatâ de anno 1662. absque eo quod dicti alii Episcopi, qui dicebantur magis adiacentes unquam comparuissent, eorumq; præntensionem deduxissent. Ac etiam quia eadem situatio justificari videbatur ex quadam Bulla *Anastasi*, & ex planta quadam seu mappa geographica impressa, quæ, ut supponebatur facta erat de universa Provincia per Ministros Regios. cum aliis adminiculis ponderatis in dicta decisione super possessorio 6. Martij 1662.

Quamvis n. in dicta alia *Aprutina dec. 71. post 7 amburin. & 309. Duno et ceteri* sen in qua etiam eadem plâta, & dicta Bulla *Anastasi* deducebantur, consideretur neutram esse in forma probanti, ac sufficienti fide dignam. Nihilominus responsio esset considerabilis, quandò unavel altera probationis species deduceretur tanquam unica, & pro totali justificatione, Secus ubi pro adminiculis coadiuvativis præsumptionis iuris, Ut recedendo à dicta decisione advertitur in duabus posterioribus decisionibus editis coram *Dunozento* juniore in præfata alia *Aprutina* impress. dec. 285. & sequen. par. 8. rec. & inter suas dec. 426. & 457. Quibus instantibus dicebam nullum fundamentum constitutum esse in dicta præcedenti decisione jam revocata, à qua scribentes in contrarium totum mutaverant, undè propterea resolutio prædicta parum probabilis visa fuit, nisi fortè consideratum esset, Episcopo patum præjudicari, ob manutentionem sibi concessam in exercitio jurisdictionis.

Quo verò ad alterum fundamentum privilegii super territorio separato, quod ex dicto excidio, cum aliis scripturis, ac etiâ cum sacra suppellectili amissum supponebatur, Illud videbatur satis debile, ac omnino contemptibile, cum alia non daretur probatio, nisi illa casus, ac peremptionis scripturarum in genere, quod in proposito nullius est momenti; Licet enim non negetur possibilitas probandi per testes veritatè scripturæ casualiter amissæ, Nihilominus ultra probationem in genere ipsius casus, exigitur etiam, quod testes valde periti, puta. Doctores, & Notarii, satis re-

ctè & concludenter deponant, tamde illius tenore, quam de ejus statu & qualitate, quod scilicet esset vera & authentica, non autem conficta, & supposita, seu falsificata, satis convincentes, ac verisimiles scientiæ causas reddentes, ut ex *Barr.* & aliis civilibus in *auth. si quis in aliquo Cod. de edendo*, & ex Canonistis in *cap. cum olim si primo de privilegio* benè apud *Afflict. decif. 274. & 302.* quæ videntur in materia magistrales, *Cavaler. decif. 523. Rotâ in Calagurritana decimarum 17. Aprilis 1654. coram Zarata* impress. post. *Zuffum de legitim. process. dec. 15.* & in aliis.

Et quandò non haberentur auctoritates, ad evidentiam id probaret ipse naturalis discursus, quoniam quilibet aliàs posset privilegium, vel aliud documentum à se confictum, seu falsificatum exhibere peritissimis Doctoribus & Notariis, sub prætextu obtinendi ab eis consilium in negotio principali, ita ut isti veridicè, & sincerè de ejus tenore benè deponere possent, illud deinde lacerando, vel occultando, nè convinci possit falsitas, vel confictio; Unde propterea, cum in hac facti specie nulla daretur probatio, nisi illa casualis amissionis scripturarum Monasterii in genere, istud motivum remanebat disputatione indignum.

Demùm nullius momenti videbantur probationes ut supra factæ per testes ante annum 1585. inductos coram Episcopo *Reatino*, Tum quia erant nulliter examinati, non citato Episcopo, seu Promotore Fiscalis, ut advertitur in dicta prima decisione coram *Bubalo*, Tum etiam quia laborabant in dicto, dum non concludebant super quadragenaria de visu, quod est primum, ac potissimum requisitum probationis immemorabilis; Licet enim simpliciter dicerent ab annis 50. & 60. citrà, attamen id non concludit, cum verificari possit in eo, quod heri, & nudius tertius gestum est, juxta receptam doctrinam *Barr. in l. Celsus ff. de usu cap. Seraph decif. 469. n. 1. Cavaler. decif. 174. & 213. utrobique n. 1. & 2.* Sublatiq; his probationibus, impossibilis erat nova, cum subducto dicto tempore litis ab anno 1585. & antea impossibile esset habere testes, qui subducendo etiam tempus ætatis pupillaris, concludere possent de visu per tempus quadragenarium, Undè præsens causa mihi videbatur nimis plana pro Episcopo.

BENEVENTANA
JURISDICTIONIS
P R O
ABBATE S. MODESTI
C U M
ARCHIEPISCOPO.

Casus decisus per Rotam pro Archiepiscopo.

De eadem materia probationis situationis in diocesi, vel territorii separati respectivè; Et an privilegium Apostolicum, quamvis non expressum, super territorio separato, & jurisdictione activa in clerum, & populum, sufficiat concurrente longæva observantia, tanquam ab ista ita interpretatum.

S V M.